

Seminaarin avaus

Toivo Yläjärvi

Käsittelen avauksessani kolmea asiaa:

1. klassinen liberalismi painottaen sanaa klassinen
2. miksi Ludwig von Mises?
3. Kuopion Yliopisto seminaarin järjestäjänä

Kuten totesin ensimmäiseksi, käsittelen otsikkoa »klassinen liberalismi» ja siinä painotan erityisesti sanaa »klassinen». Elämme todennäköisesti erästä 1900-luvun mielenkiintoisimmista ajoista. Aatteet, johon olemme uskoneet — sosialismi idässä ja valtiojohtoisuus lännessä — ovat tulleet tiensä päähän uskomattomalla nopeudella, tavalla, johon tuskin kukaan olisi uskonut. Juuri tätä tilannetta kuvasi Francis Fukuyama käsitteellä »historian loppu» (The End of History) joku aika sitten suurta huomiota herättäen.

Historian lopusta johtuen vastaukset aikamme ongelmiin eivät ehkä — ja juuri tätä meidän on uskallettava kysyä — ole siellä, missä niiden uskomme ja kuvittelemme olevan. Ehkä meidän pitäisi etsiä demokratialle uutta sisältöä, eikä pitää sitä palkkana etuja jauhavana automaattina. Ehkä meidän tulisi miettiä tulevaisuuden varalle suojamuureja kollektiivisia pyrkimyksiä vastaan eikä niinkään puhua sosiaalisesta turvaverkosta. Ehkä meidän pitäisi miettiä keinoja yksilön vapauden lisäämiseksi eikä niinkään suojella vapautta rajoittavien rakenteita. Ehkä meidän tulisi uskalttaa mennä julkisen keskustelun savuverhon taakse ja pohtia, voisiko vapaa kilpailu taata sittenkin paremmin ne edut, joita nyt tavoittelemme monopoleilla. Haluan painottaa, että meillä ei ole näihin kysymyksiin vielä selkeitä vastauksia. Vastauksia ei kuitenkaan saada, jos ei ole kysymyksiä.

Painottamalla liberalismissa sanaa »klassinen» haluamme erityisesti käsitellä liberalismia poliittisena ja taloudellisena aatteena, ei minikään puolueen ohjelmana tai toimintana. Edelleen painottamalla sanaa »klassinen», haluamme pohtia sitä, mikä on liberalismiin aatteellisen perinnön ja annin merkitys sekä 1990-luvulle että ensivuosisikymmenelle. Jos tässä onnistumme, voimme välttyä erilaisilta liberalismiin nimissä tehdyiltä hankkeilta, jotka

usein ovat hyvinkin kaukana itse liberalismiin aatteellisesta ytimeästä. Toivomme, että tämä auttaa meitä ymmärtämään aikamme poliittisia ja taloudellisia haasteita entistä paremmin klassisen liberalismiin näkökulmasta.

Toiseksi on syytä sanoa muutama sana siitä, miksi tämä seminaari on ristitty Ludwig von Misesin mukaan. Halusimme löytää seminaarille tunnuksen, joka kuvastaisi rohkeutta ottaa tarkasteltavaksi kiistanalaisia kysymyksiä, rakentavaa ajattelua vaihtoehtojen kehittäessä ja viileää tieteellistä ajattelua. Sanalla sanoen halusimme visionäärin näkijän, joka heijastaisi aikamme ongelmia ja jonka tieteellisellä työllä voidaan olettaa olevan kasvavaa merkitystä tästä eteenpäin. Tässä mielessä Ludwig von Mises on meidän miehemme.

Ei ole tarpeen ryhtyä erittelemään von Misesiä henkilönä tai hänen elämäkokemuksiaan. Haluamme pitää häntä siltana, jonka avulla klassisen liberalismiin aatteellista perintöä voidaan mukauttaa 1990-luvun haasteisiin. Tämän saman ajatuksen Uuden Suomen Jaakko Okker ilmoitti kolumnissaan, jossa hän käsittelee tätä seminaaria, osuvasti siten, että »tuokoon Mises meille sitä järkeä ja rohkeutta sen käyttöön, joihin on nyt suuri tarve».

Kolmanneksi on syytä sanoa muutama sana Kuopion Yliopiston roolista. Yliopiston tehtävänä on kuten rehtori Ossi Lindqvist on asian ilmaissut »tarttua ajan virtauksiin, puida niistä akanat ja jättää jäljelle hyvät, joista huomisen sato voi kasvaa». Yliopiston on puolustettava sitä, mikä on hyvää, mutta sen on myös etsittävä rohkeasti uutta silloinkin, kun se saattaa tehdä kipeää. Toivon, että tämä seminaari täyttää rehtori Lindqvistin toivetta ja auttaa Kuopion Yliopistoa profiloitumaan paikkana, jossa tulevaisuus on jatkuvasti läsnä. Toivon puolestani yliopistolle puhtia siinä, että se voi säteillä ajatuksen valoa ei vain maakuntaansa, vaan koko Suomeen kuten Kuopion perinteelle kuuluu. Tässä mielessä olisi hyvä, jos tämä seminaari saisi varsin pian tai ainakin kerran vuodessa jatkoa.

Kun tämä seminaari on päätöksessään, en toivo, että olisimme kaikki yksimielisiä tietyis-

tä asioista. Toivon sitä vastoin, että tämä seminaari on antanut meille erilaista purtavaa, ristiriitaisia näkemyksiä, mutta myös hyväksynnäs-

tä riippumatonta ymmärrystä maailman menosta. Vain näistä aineksista uusi voi rakentua.